

Kunfehértó Község Polgármesterének

ELŐTERJESZTÉSE

a Képviselő-testület 2017. június 28-i ülésére

faleváltási terv elfogadása tárgyában

Tisztelet Képviselő-testület!

Kunfehértó Község Üdülő területén a Tavasz és Strand utca közterületi részén két ligetet alkotó facsoport található. A fák az 1970-es években kerültek elültetésre. Az egyedek már jóval meghaladták a vágásérett kort, ennek következtében viharok idején jelentős veszélyhelyzetet generálhatnak. Az elmúlt években egyre több fa dől ki, törnek le az ágai, okozva ezzel károkat (a biztosító, amennyiben közterületről dől a fa magánterületre nem fizet, illetve eddig csak a szerencsén múlt, hogy baleset nem történt), ezért felmerült a károkozás megelőzése érdekében lecserélésük.

Tekintettel arra, hogy jelentős mennyiségű (közel 370 db) fáról van szó, illetve, hogy az üdülő terület településképét meghatározó facsoportokról, indokoltá vált külső szakértő megbízása (Szabó József Kristóf okl. erdőmérnök, mérnöktanár, növényvédelmi szakmérnök) a balesetveszély felmérése és elhárítása érdekében.

Részlet a szakértői jelentésből:

„Nyaralóterületről lévén szó, a fent írt veszélyek fenyegetik az alattuk levő személyeket, járműveket, és az ingatlanokat. A nyárfák olyan magasak, hogyha a szélső sorban levő tövestől kifordul a liget belseje felé, csúcsa a túloldali épületekben milliós nagyságrendű kárt okozhat.

E károkért a terület kezelőjének kell helytállni.”

A szakértő 2017. februárjában (szakértői vélemény mellékelve) megvizsgálva a fákat, három javaslatot dolgozott ki:

1.

A látványt fenntartó, a veszélyhelyzetet minimalizáló kezelés:

Évenkénti szemrevételezéses felülvizsgálat ,

a nagyméretű fák esetén tomográfos vizsgálat a korhadó nyár egyedek kiszűrésére,

felázott talaj mellett való „Pulling Test”-húzásos műszeres vizsgálat segítségével kiszűrhetőek a problémás, a talajból való kifordulással tönkremenő fák.

Ipari alpin módszerrel a konzolos ágak nyesése, a száraz ágak levágása, a kevésbé biztonságos fák esetén a koronák kurtítása szükséges.

A kivágott fák pótlása többször iskolázott, lassan növekvő sorfával, a szélső soroknál kertészeti formafával.

Környezet és lakóbarát megoldás, a veszélyhelyzeteket csak minimalizálja. Igen költséges.

2. A legnagyobb problémát okozó nyárok teljes eltávolítása .

Ez képileg igen megváltoztatja a liget hangulatát, az árnyékolást, a pormegkötést.

Ha ez egyszerre történik, nem szükséges ipari alpin módon végezni a döntést. A fák döntését kötéllal biztosítottan kell végezni. A kötélfelhelyezése fokozottan balesetveszélyes! A hatalmas méretű fák miatt a biztosítást megfelelő súlyú erőgéppel kell végezni, lehetőség esetén alkalmazható egy másik fához való csörlőzés. Az ezt végző vállalkozó rendelkezzen felelősségbiztosítással! Az okozható kár nagyságrendje tízmilliós.

Jómagam ezt tartanám célravezetőnek, mivel kisebb forrásból oldható meg mint az 1. pont alatt írtak, a nyárfák okozta veszélyhelyzet teljesen megszűnik.

Kijelöltem azokat a fákat, amelyeket meghagyásra javaslok. Ez mindössze 88 darab. Azokon 4 irányból festékjelölést végeztem. Fontos tehát, hogy nem a kivágandókat, hanem a megmaradókat jelöltem.

A kitermelés során első szempont a vagyonbiztonság (természetesen az életbiztonság után), és csak azután jön a jelölt fák megőrzése. Mindezt azért írom, hogy nehogy az erre való törekvés súlyos anyagi kárt, netán balesetet okozzon.

A keletkezett tuskók kiszedését nem javaslom, mivel igen nagy költséggel bír, gyakorlati értékkel nem, hiszen az ültetendő sorfák részleges talajelőkészítéssel jól elültethetőek. Azokat vissza kell vágni síkra, hogy ne legyen balesetveszélyes, beoltható kései laskagombával és/vagy déli tőkegombával, ami e ligetet a következő 5 évben közkedvelté teszi, ennek költsége nem magas.

Néhány fa esetén meghagyható magas tuskó, abból kialakítható kis költséggel szék, kis csúzda, az odvasba ültethető egyynyári növény -bár 4-6 év alatt tönkre fognak menni.

A kivágott fák helyett újakat kell ültetni, becslésem szerint legalább 400 darabot.

3. változat

Teljes kitermelés és felújítás.

Ez járna a legkevesebb költséggel, mivel a fakitermelés során csak a kivágás célszerűségére kell figyelni, így az gyorsabban (olcsóbban) végezhető el.

Ebben az esetben a tuskózás és teljes talajelőkészítés szóba jöhet, ami az elültetendő növények szempontjából jó, de igen megdrágítja a munkát, a sorközök beállt lágyszárúnövényzete helyett a parlagfű okozhat ekkor plusz gondot.

Nem üdülőterületre való módszer, bár nagyméretű sorfával való beültetés 3-4 év alatt feleltetheti e drasztikus beavatkozást.

A fenti javaslatok közül Szabó József Kristóf szakértő a 2. változatot ajánlja végrehajtani. Így megmarad 88 egészséges fa.

A fák pótlását javaslom a szakértő által is megjelölt magyar kőrissel pótolni.

Tekintettel arra, hogy üdülő területről van szó, a fák kivágását pótlását az üdülő szezon végén szeptember-október hónapra javaslom tervezni, hogy a következő szezonra a terület újból rendezetten várja a pihenni vágyókat.

A munka - jegyzői engedélyezés után - a közfeladat ellátásával megbízott FEHÉRTÓ Non-profit Kft. útján kerül elvégzésre.

Kérem a Képviselő-testületet, az előterjesztés megtárgyalására, a határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Kunfehértó Község Önkormányzatának Képviselő-testülete mint tulajdonos, jóváhagyja a Kunfehértó Tavasz (1627 hrsz) és Strand (1702 hrsz) utcák területén található fák leváltását az előterjesztés mellékleteként csatolt szakértői jelentés 2. számú javaslata szerint azzal, hogy a fakivágás, fakitermelés, újra telepítés a FEHÉRTÓ Non-profit Kft. útján valósuljon meg leghamarabb 2017. szeptember 1-től legkésőbb 2017. december 31-ig, továbbá a szükséges engedélyeket a Kft. szerezzze be.

Határidő: azonnal

Felelős: Huszár Zoltán polgármester

Értesül: Fehértó Np. Kft.

Kunfehértó, 2017. június 5.

Huszár Zoltán

Kunfehértó, Strand utca és Tavasz utca felmérése

A faállomány felmérése,

a veszélyhelyzet megállapítása,

javaslat a további kezelésre

A bejárás és felvételezés ideje: 2017 február 1.

Strand utca (a Tavasz utca külön dokumentumban található)

Mindegyik fát megnéztem, felvételezésre került a mellmagassági átmérő és a famagasság, 3 cm mellmagassági átmérő fölött.

Bár utca a neve, de inkább ligetszerű a terület.

A talált fafajok ábécében:

• akác(fehér)	(Robinis pseudoacacia)
• akác (fehér, gömbalakú)	(Robinis pseudoacacia „Umbraculifera”)
• alma(termesztett fajta)	(Malus domestica)
• bibircses nyír	(Betula pendula)
• csörgőfa	(Koelreuteria paniculata)
• csörgőfa-jegenye alakú	(Koelreuteria paniculata”Fastigiata”)
• dió (király)	(Juglans regia)
• erdeifenyő	(Pinus silvestris)
• ezüsthárs	(Tilia tomentosa)
• feketefenyő	(Pinus nigra)
• hegyi juhar	(Acer pseudoplatanus)
• keleti tuja	(Thuja orientalis)
• kínai mézesfa	(Evodia hupehensis)
• kocsányostölgy	(Quercus robur)
• korai juhar	(Acer platanoides)
• közönséges mogyoró	(Corylus avellana)
• mirabolán	(Prunus mirabolana)
• nemesnyár(óriás)	(Populus x euramericana „Robusta”)
• ostorfa(nyugati)	(Celtis occidentalis)
• sárgaüstökű szomorú fűz	(Salix babylonica)
• símafenyő	(Pinus strobus)
• szilva(termesztett fajta)	(Prunus domestica)
• szürkenyár	(Populus canescens)
• törökmogyoró	(Corylus colurna)

- vadgesztenye (Aesculus hippocastanum)
- zselnicemeggy (Prunus padus)

(a fajokat örökzöld esetében a levél, lombhullatóknál a rügy alapján állapítottam meg. Nem különböztettem meg fehér és szürkenyárat, egységesen szürkeként vettem fel azokat)

Az egyedszám változó, legnagyobb mennyiségű a szürkenyár, mely gyors növekedésénél fogva el is nyomja a többi fajt. A sok faj oka, hogy a lakók is ültettek dísznövényeket, illetve egy-két gyümölcsöt is haszonnövényként.

362 sorszám alatt vettem fel fát, az iker és villás fák okán ez 323 darabot jelent.

Ebből 86 darab a szürkenyár 30 db erdeifenyő, 32 db feketefenyő, 23 db kocsányostölgy, 17 darab nemesnyár, e fajok a nagyobb egyedszámmal képviseltek.

A faegyedek egészségi állapota:

Elég vegyes képet mutat., mindegyik fajnál vannak igen jó állapotúak és leromlottak is. A feketefenyők egységesen szenvednek a levélvesztést okozó gombáktól. A kínai mézesfa igen vonzza a lepkéket, ezért megörültem nekik, de sajnos zömük rossz állapotú, fagsérült-korhadó ágakkal bír.

Meglepően jó állapotban vannak az erdeifenyők.

A kocsányos tölgyek a helynek megfelelően egységesen néznek ki (már ahol a nyárfák nem veszik el előlük a fényt)

A nyáráknál elkezdődött az öregkori leépülés, bár csúcsszáradás még csak helyenként van, de az árnyékba került nagy koronaágak elszáradva leszakadóak, sok egyed taplóval fertőzött. Leggyakoribb tapló a bükktapló.

Veszélyhelyzet:

Bár látványban igen szép e liget,

- már dőltek ki nyárfák,
- elszáradó ágaik leszakadásveszélyesek,
- több fán van fennakadva leszakadt nagy ág,
- főleg a nyárfák ágai túl külpontosak („konzolosak”), emiatt önsúlyuk miatt is várható leszakadásuk,
- a nyárfák túl magasak, felázott talaj mellett, lombos állapotban egyre nagyobb számban várható kidőlésük,
- van lábon száradt fa is, ezek is kidőlhetnek, akár szélcsendes helyzetben is

A hím nyárfák virágpora enyhe allergén, a nőnemű nyárfák „szösze” irritatív.

Nyáralóterületről lévén szó, a fent írt veszélyek fenyegetik az alattuk levő személyeket, járműveket, és az ingatlanokat. A nyárfák olyan magasak, hogyha a szélső sorban levő tövestől kifordul a liget belseje felé, csúcsa a túloldali épületekben milliós nagyságrendű kárt okozhat.

E károkért a terület kezelőjének kell helytállni.

Az eddigi kezelés:

A kiszáradt fák helyére sorfák kerültek beültetésre, azokat ápolták. Eltávolításra kerültek a leszakadt ágak, kidőlt fák. A koronák ápolására nem került sor.

Javaslat a további kezelésre a Strand és Tavasz utcákban

1.

A látványt fenntartó, a veszélyhelyzetet minimalizáló kezelés:

Évenkénti szemrevételezéses felülvizsgálat ,

a nagyméretű fák esetén tomográfus vizsgálat a korhadó nyár egyedek kiszűrésére,

felázott talaj mellett való „Pulling Test”-húzásos műszeres vizsgálat segítségével kiszűrhetőek a problémás, a talajból való kifordulással tönkremenő fák.

Ipari alpin módszerrel a konzolos ágak nyesése, a száraz ágak levágása, a kevésbé biztonságos fák esetén a koronák kurtítása szükséges.

A kivágott fák pótlása többször iskolázott, lassan növekvő sorfával, a szélső soroknál kertészeti formafával.

Környezet és lakóbarát megoldás, a veszélyhelyzeteket csak minimalizálja. Igen költséges.

2. A legnagyobb problémát okozó nyárak teljes eltávolítása .

Ez képileg igen megváltoztatja a liget hangulatát, az árnyékolást, a pormegkötést.

Ha ez egyszerre történik, nem szükséges ipari alpin módon végezni a döntést. A fák döntését kötéllal biztosítottan kell végezni. A kötél felhelyezése fokozottan balesetveszélyes! A hatalmas méretű fák miatt a biztosítást megfelelő súlyú erőgéppel kell végezni, lehetőség esetén alkalmazható egy másik fához való csörlőzés. Az ezt végző vállalkozó rendelkezzen felelősségbiztosítással! Az okozható kár nagyságrendje tízmillió.

Jómagam ezt tartanám célravezetőnek, mivel kisebb forrásból oldható meg mint az 1. pont alatt írtak, a nyárfák okozta veszélyhelyzet teljesen megszűnik.

Kijelöltem azokat a fákat, amelyeket meghagyásra javaslok. Ez mindössze 88 darab. Azokon 4 irányból festékjelölést végeztem. Fontos tehát, hogy nem a kivágandókat, hanem a megmaradókat jelöltem.

A kitermelés során első szempont a vagyonbiztonság (természetesen az életbiztonság után), és csak azután jön a jelölt fák megőrzése. Mindezt azért írom, hogy nehogy az erre való törekvés súlyos anyagi kárt, netán balesetet okozzon.

A keletkezett tuskók kiszedését nem javaslom, mivel igen nagy költséggel bír, gyakorlati értékkel nem, hiszen az ültetendő sorfák részleges talajelőkészítéssel jól elültethetőek. Azokat vissza kel vágni síkra, hogy ne legyen balesetveszélyes, beoltható kései laskagombával és/vagy déli tőkegombával, ami e ligetet a következő 5 évben közkedvelté teszi, ennek költsége nem magas.

Néhány fa esetén meghagyható magas tuskó, abból kialakítható kis költséggel szék, kis csúzda, az odvasba ültethető egynyári növény -bár 4-6 év alatt tönkre fognak menni.

A kivágott fák helyett újakat kell ültetni, becslésem szerint legalább 400 darabot a Strand és hasonló mennyiséget a Tavasz utcába.

3. változat

Teljes kitermelés és felújítás.

Ez járna a legkevesebb költséggel, mivel a fakitermelés során csak a kivágás célszerűségére kell figyelni, így az gyorsabban (olcsóbban) végezhető el.

Ebben az esetben a tuskózás és teljes talajelőkészítés szóba jöhet, ami az elültetendő növények szempontjából jó, de igen megdrágítja a munkát, a sorközök beállt légyszárúnövényzete helyett a parlagfű okozhat ekkor plusz gondot.

Nem üdülőterületre való módszer, bár nagyméretű sorfával való beültetés 3-4 év alatt feledtetheti e drasztikus beavatkozást.

A 2. változatot javaslom .

A fafajválasztás szempontjai:

- ne legyenek rajta a vonatkozó tiltólistán (346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet)
- lassan nőjenek
- ne legyen allergizáló
-
- lehetőleg őshonos legyen
- lombja, virága díszítsen

Nehéz mindezeknek megfelelni, ottjártam során az alábbi fajokat láttam „jól teljesítőnek” a környéken:

- **kocsányos tölgy**, valamint annak jegenye változata
- **törökmogyoró** (bár pora enyhe allergén)
- **hegyi juhar**
- **korai juhar** (szépen mutat piroslevelű és gömb változata)
- **vénic szil**, (van jegenye változata)
- **csörgőfa**, valamint jegenye változata -strandidőben virágzik
- **mirabolán** (van piroslevelű változata)
- **nyugati ostorfa**

Nincs a területen **turkesztáni szil**

, de a környék kertjeiben is szépen mutat a (egy vállalkozó”csodasövényként” forgalmazza, de nem tőle kell venni, mert háromszoros az ára az erdészeti kertek áraihoz képest), gyors növekedésű, de nem nő olyan extrém magasra mint a nyárok,- a hasonló termőhelyeken jól teljesít . Állomány jellegű telepítése látható a Pusztaszeri Nemzeti Emlékpark területén.

Szintén nem található a területen, de a környéken „jól érzi magát”.

- **magyar kőris**
- **mezei juhar**

Nem láttam a környéken de javaslom az

- **enyves akácot** (virága rózsaszínű, júniusban, a kezdő strandidőben virágzik, lassabb növekedésű mint a fehér akác

Szépen növekednek a **platánok**, de a platán csipkésposloska és a hajtásukat pusztító”Apiognomonía veneta” gomba akut problémát jelent a nagyobb méretű platánoknál.

Nagyon szép, egységes, hosszan, olcsón fenntartható liget képezhető **nyugati ostorfából**, aminek az ültetési anyaga sem drága. Nem nő magasra, zömök koronájú, termése télen vonzza a madarakat, igen jól tűri a nyesést, az adott termőhelyet . (a keletiből erdészeti központja körül vannak idősebb állományai, terjedése agresszív, de nincs rajta a belterületen kerülendő fajok listáján)

Örökzöldek közül:

- erdeifenyő
- simafenyő
- keleti tuja

Nincs a területen, de környék kertjeiben is szépen mutat a

- virginiai boróka és kertészeti változatai
- közönséges boróka

A célszerű ültetési anyag:

-többször iskolázott sorfa, 60-80-ás törzskerülettel, burkolt gyökérral.

Ültetési mód

-minél nagyobb gödörfúróval legalább 70 cm mély gödör fúrása, abba indítótrágya rakása.

-nem javaslom dréncső berakását az öntözéshez, mivel az kiszáríthatja a gyökérralát, ha a kupakját eltávolítják és elmarad az öntözés.

Az elültetett növények ápolása:

-a szokásos tányérozáson öntözésen túl legfontosabbnak látom a **damilos kasza elleni gyökérralvédelmet**, mivel a környéken levő friss ültetésű fák jó részének töve sérült a kaszálás következtében!

-legalább 2 karóval való biztosítás, azokhoz a törzs kikötése.

Célszerűnek látom a szélső sorokba formafák ültetését és a belső sorokba az alapfajt.

Így később kevesebb problémája lesz a fenntartónak.

Arborétumoknál alkalmazott módszer, hogy egy **alapállományt** ültetnek nagyobb számú, olcsóbb alapanyagú növényből, majd később ennek hézagaiba, illetve képzett hézagaiba ültetik a díszítő jellegű fajokat –fajtákat.

E módszer itt is alkalmazható lenne.

Félsuháng-suháng méretű, szabadgyökérralű növényekből kellene az alapállomány, ezek darabonkénti költsége tölgy, juhar, kőris, szil, ostorfa fajokból mindössze 50-300 forint, szemben a burkolt gyökérralű sorfákkal, ahol ezres nagyságrendű 1 növény ára.

A további munkák közül:

-az ültetési anyag beszerzésében,

-a magastuskókból kiképzendő köztéri bútorok elkészítésében

tudom felajánlani munkámat.

Szabó József Kristóf okl. erdőmérnök, mérnök-tanár, növényvédelmi szakmérnök

(6725 Szeged, Középkapu 19/A, tel: 70 207 5205,
e-mail: szajoz@gmail.com, másik e-mail: szabojozsef@erdomernok.hu)

Szeged, 2017 február 9.